WWF
Lintulahdenkatu 10
00500 HELSINKI

Puh: (09) 7740 100
info@wwf.fi
wwf.fi • panda.org

Ympäristövaliokunnalle 28.5.2024

Viite: U-jatkokirje EU/1404/2022-YM-13

Asia: VALTIONEUVOSTON KIRJELMÄ EDUSKUNNALLE EHDOTUKSESTA EUROOPAN PARLAMENTIN JA NEUVOSTON DIREKTIIVIKSI VESIPUITEDIREKTIIVIN, POHJAVESIDIREKTIIVIN JA YMPÄRISTÖLAATUNORMIEN MUUTTAMISESTA

WWF kiittää mahdollisuudesta kommentoida tässä asiassa ja esittää kunnioittavasti seuraavan.

Yleisiä huomioita

Vesipuitedirektiivi on tärkein oikeudellinen väline vesiemme hyvän tilan saavuttamiseksi. Direktiivi velvoittaa jäsenvaltiot saattamaan vesistönsä hyvään ekologiseen tilaan vuoteen 2027 mennessä. Tällä hetkellä jäsenvaltiot ovat kaukana velvoitteen täyttämisestä, koska vain noin 40 % EU:n sisävesistä on hyvässä ekologisessa tilassa.

Jotta jäsenvaltiot, Suomi mukaan lukien, voisivat täyttää vesien hyvää tilaa koskevan velvoitteen, **vesipolitiikan painopisteen tulisi olla direktiivin toimeenpanon tehostamisessa, ei sen heikentämisessä.**

Tarkempia huomioita

Ehdotuksesta lisätä 4 artiklaan uusia joustomahdollisuuksia vesien tilan heikentämiskieltoon

WWF katsoo, ettei Suomen tulisi kannattaa ehdotusta lisätä vesien tilan heikentämiskieltoon uusia joustomahdollisuuksia. Vesipuitedirektiivin 4 artiklan alakohtaan ehdotetaan lisättäväksi, ettei tiettyjen edellytysten täyttyessä vesien tilan heikentymisenä tulisi pitää ensiksi vesien tilan korkeintaan vuoden kestävää tilapäistä heikentymistä tai toiseksi toimintaa, jossa pilaavaa ainetta sisältävää vettä tai sedimenttiä siirrettäisiin vesimuodostuman sisällä tai toiseen vesimuodostumaan, jossa siitä ei aiheutuisi lisäpilaantumista. **Ehdotetut muutokset tulisivat entisestään hidastamaan vesipuitedirektiivin tavoitteiden saavuttamista.**

Vaikka ehdotettuihin uusiin heikentämiskieltoa koskeviin joustomahdollisuuksiin sisältyy erinäisiä edellytyksiä, WWF katsoo, ettei niiden asianmukaisesta täyttymisestä voida varmistua. Tämä johtuu siitä, että kaikki jäsenvaltiot eivät ole kehittäneet kunnollisia menettelytapoja nykyisen vesipuitedirektiivin 4(7) artiklan mukaisten poikkeamisedellytysten arvioimiseksi, eivätkä kaikki jäsenvaltiot vaadi asianmukaisia YVA- tai SOVA-arviointeja.

Lisäksi WWF katsoo, että ehdotetut edellytykset heikentämiskieltoa koskevien joustomahdollisuuksien soveltamiselle ovat puutteellisia. Kummassakaan ehdotetussa

joustotilanteessa hankkeilta ei edellytettäisi nykyisen vesipuitedirektiivin 4(7)(c) artiklan mukaisesti sen osoittamista, että veden tilassa aiheutuneiden muutosten syyt ovat esimerkiksi yleisen edun kannalta erittäin tärkeitä ja/tai muutosten kestävälle kehityksellä tuomat hyödyt ylittäisivät vesipuitedirektiivin saavuttamisesta ympäristölle ja yhteiskunnalle koituvat hyödyt. Lisäksi ensimmäisen joustomahdollisuuden soveltaminen ei myöskään edellyttäisi vesipuitedirektiivin 4(7)(d) artiklan mukaisesti sen todentamista, että kyseisten vesimuodostuman muutosten tuomia hyötyjä ei voida teknisen toteuttamiskelpoisuuden tai kohtuuttomien kustannusten vuoksi saavuttaa muilla, ympäristön kannalta merkittävästi paremmilla keinoilla.

Ensimmäiseen joustomahdollisuusehdotukseen liittyy myös käytännön ongelmia; negatiivisten vaikutusten puuttumista korkeintaan yhden vuoden jälkeen on vaikea valvoa, ja vaikka valvonta osoittaisi, että negatiiviset vaikutukset kestävät pidempään, uutta hanketta tai muutosta on vaikea pysäyttää. Toisen joustomahdollisuusehdotuksen edellytyksiin liittyy puolestaan periaatteellinen ongelma. Toisen joustomahdollisuuden soveltaminen edellyttäisi ehdotuksen mukaan sitä, ettei toiminnasta aiheutuisi lisäpilaantumista. Tämä lisäpilaantumisen käsite ei kuitenkaan sovi yhteen Weser-tuomioon (C-461/13) sisältyvän vesien tilan huononemisen määritelmän kanssa, jonka mukaan kiellettynä vesien tilan huononemisena tulisi pitää sitä, jos hankkeen aiheuttamat muutokset vaikuttavat yhteenkin ekologisen tilan arvioinnissa huomioon otettavaan aineeseen tai laatutekijään muuttamalla pintavesimuodostuman tai pintavesien tilan alempaan luokkaan. Hanketyypeistä tulee luonnollisesti erotella luonnon ennallistamista ja ympäristön tilaa parantavat hankkeet. Pienet luonnon ennallistamiseen ja ympäristön tilan parantamiseen tähtäävät hankkeet tulee tulevaisuudessakin olla mahdollista toteuttaa ilman luvitusta.

Komissiolle siirrettävästä säädösvallasta

WWF katsoo, ettei Suomen tule kannattaa ehdotusta siirtää komissiolle säädösvaltaa vesipuitedirektiivin prioriteettiaineiden luettelon tai ympäristölaatunormien muuttamiseksi. Tällainen säädösvallan antaminen voisi mahdollisesti horjuttaa tämänhetkistä vesienhoidon tilan arvioinnin perustana olevaa one-out ,all-out -periaatetta, jonka mukaan pintavesien ekologisen tilan luokka määräytyy heikoimmassa tilassa olevan laatutekijän mukaan.

Maailman Luonnon Säätiö – World Wide Fund For Nature, Suomen rahasto sr

Jari Luukkonen
Pääsihteeri

Raija-Leena Ojanen
Oikeudellinen neuvonantaja

Lisätietoja: Jenny Jyrkänkallio-Mikkola, jenny.jyrkankallio-mikkola@wwf.fi p. 040 5006968
Raija-Leena Ojanen, raija-leena.ojanen@wwf.fi , p. 0505990232

WWF

Pintavesien ekologinen tila 2019

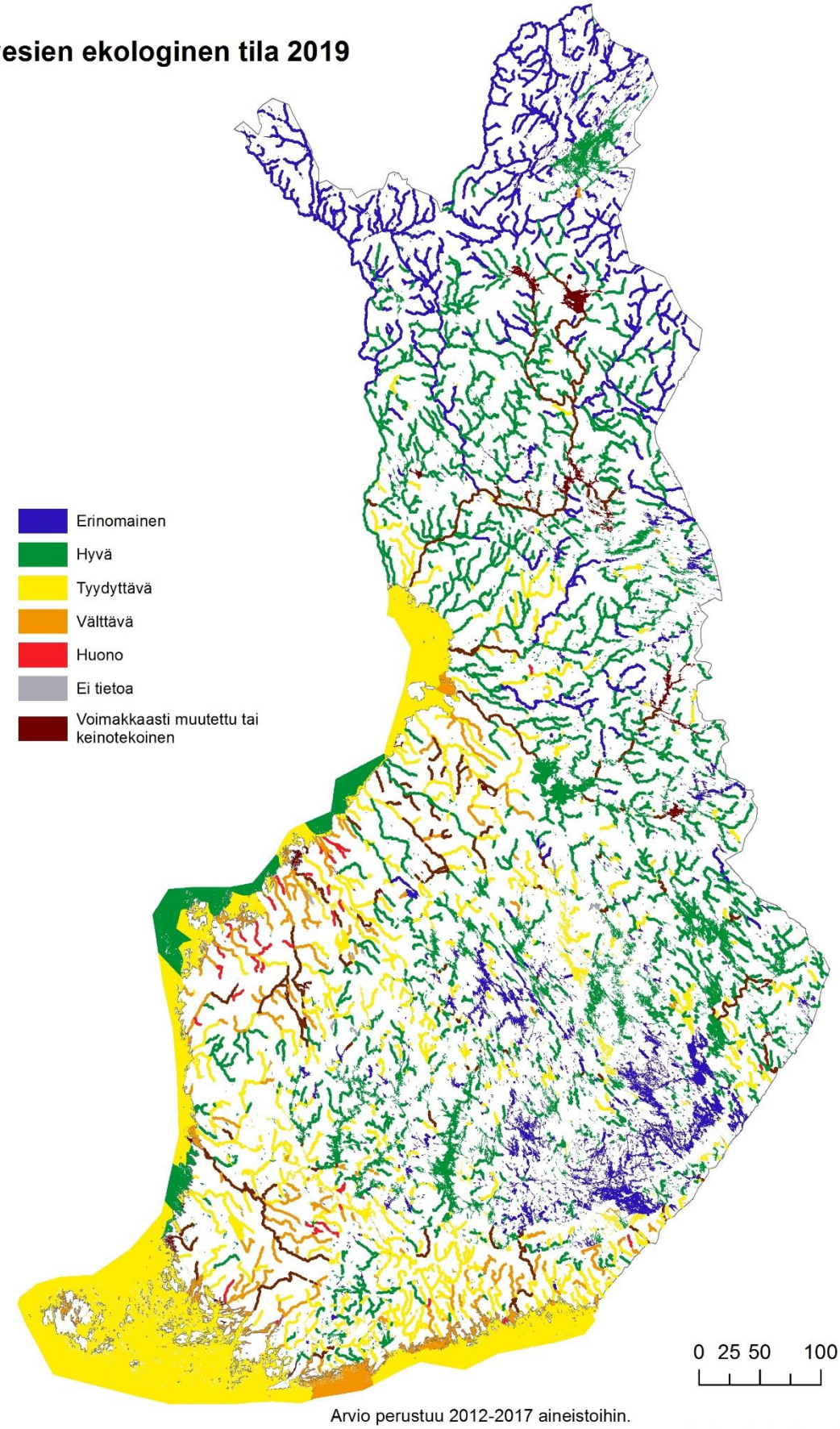

Arvio perustuu 2012-2017 aineistoihin.

© SYKE, ELY-keskukset, Luke, Ahvenanmaan maakuntahallinto, MML